

Stora utskottets betänkande
N:o 7a med anledning av Regeringens proposition angående
lag om självstyrelse för Åland.

Vid ärendets andra behandling har Riksdagen antagit lagförslagen i enlighet med det i Stora utskottets betänkande N:o 7 framställda förslaget, förutom de i lagen om självstyrelse för Åland ingående 5, 9, 10, 13 och 29 §§, vilka antagits så lydande:

5 §.

Landstingets medlemmar skola väljas genom omedelbara, proportionella och hemliga val, och skall rösträtten vid dessa val vara allmän och lika för män och kvinnor, varvid åldersgränsen är tjuguetå år. Närmare bestämmelser angående valen utfärdas genom landskapslag.

9 §.

Republikens lagstiftande organ tillkommer uteslutande rätt till lagstiftning i ärenden angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av grundlag ävens om rörande angelägenheter, om vilka beslut enligt regeringsformen icke kan fattas annat än med riksdagens samtycke.

Lag samma vare om antagande av allmän lag eller utfärdande av förordning, då ärendet är:

1) närmare bestämmelser angående medborgares i Finland rätt att vistas i eget land, att här fritt välja boningsort och att färdas från en ort till en annan; den i regeringsformens 8, 9 och 83 §§ förutsatta lagstiftning; yttrande-, församlings- och föreningsfrihetens utövning; förutsättningarna för och verkställande av husrannsakan; undantag från okränkbarheten av brev-, telegraf- och telefonhemligheten; sådana inskränkningar i finska medborgares allmänna rättigheter, som under krigstid eller uppror samt med avseende på personer i krigstjänst även annars äro nödvändiga; rätt till expropriation av egendom, med undantag av lagstiftning rörande expropriation för landskapsförvaltningens å Åland behov mot full ersättning;

2) flaggan och republikens vapen;

3) republikens förhållande till utländska makter; medborgares i annat land antagande till medborgare i Finland; pass, inflyttning till landet, utlännings överbakande samt brottslingars utlämnande;

4) försvarsväsendet;

5) skatter och avgifter, vilka skola i republikens allmänneligen utgöras, med de i 21 § nämnda undantag;

6) grunderna för undervisningsväsendet;

7) familje-, arvs- och förmyndarskapsrätt; handels-, växel- och sjö- rätt; grunderna för rättighet till utövning av yrken samt jordbruket och övriga näringar; annan privaträtt, med undantag av jordlegorätten; alko- hollagstiftningen; arbetarförsäkrings- och -skyddslagstiftningen; handels- register; skiftesväsendet; strafflag; lag om rättegångs- och utsoknings- väsendet, verkställighet av domar och straff; lösdrivares behandling; allmän benådning;

8) landets allmänna statistik; mantals- och övriga allmänna befolk- ningslängder; emigration; det allmänna övervakandet av hälsovården samt bekämpande av epidemier och andra smittosamma sjukdomar;

9) statens ämbetsverk och allmänna inrättningars organisation och verksamhet; ordningen för anställande i samt kompetensvillkoren för be- fordran till statstjänst ävensom statstjänstemännens rättigheter och skyldigheter;

10) sjöfarts-, lots- och fyrväsendet; lufttrafiken; järnvägsväsendet; tullar och tullväsendet samt tullens och handelns enhetliga ordnande; varuutbytets frihet; penningväsendet samt sedelutgivningsrätten; mått, mål och vikt; post-, telegraf- och telefonväsendet; vården om statsverkets egendom;

11) område, som är reglerat genom internationella fördrag;

12) område, vilket härintills icke av lagstiftningen förutsatts.

10 §.

Republikens nuvarande lagar och författningar förbliva gällande i landskapet Åland.

Ny lag, som rör andra än de i 9 § omförmälda ärenden, tillämpas, med de undantag, som i 27 § omförmälas, i landskapet Åland först sedan den blivit av landstinget antagen.

13 §.

Landstinget äger rätt att antaga petitionsförslag och motion rörande sådan för landskapet gällande lag, som hänför sig till de i 9 § omför- mälda ärenden, att genom regeringens försorg riksdagen föreläggas.

29 §.

Statsmyndigheternas ämbetsspråk i landskapet Åland är svenska. Dock äge envar rätt att i egen sak, som av sådan myndighet handlägges, använda finska eller svenska språket samt på det språk han använt utfå expedition antingen i original eller i officiell översättning.

Vad här är stadgat gälle ock beträffande landskapsnämnden.

Då ärendet med anledning av de utav Riksdagen beslutna ändringarna å- nyo förevarit till behandling i Stora utskottet, har Stora utskottet an- tagit 10 § i lagen om självstyrelse för Åland i enlighet med Riksdagens

beslut. Däremot har Stora utskottet beträffande 13 § vidblivit sitt förra beslut samt funnit nödigt vidtaga särskilda ändringar i 5, 9 och 29 §§. Stora utskottet får förty vördsamt föreslå,

att 10 § i Lagen om självstyrelse för Åland måtte antagas i den av Riksdagen beslutna lydelsen, att 13 § måtte antagas i enlighet med Stora utskottets tidigare beslut, samt att 5, 9 och 29 §§ måtte antagas sålydande:

5 §.

Landstingets medlemmar skola väljas genom omedelbara, proportionella och hemliga val, och skall rösträtten vid dessa val vara allmän och lika för män och kvinnor, vilka fyllt tjuguettt år. Närmare bestämmelser angående valen utfärdas genom landskapslag.

9 §.

Republikens lagstiftande organ tillkommer uteslutande rätt till lagstiftning i ärenden angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av grundlag ävensom rörande angelägenheter, om vilka beslut enligt regeringsformen icke kan fattas annat än med riksdagens samtycke.

Lag samma vare om antagande av allmän lag eller utfärdande av förordning, då ärendet rör:

1) närmare bestämmelser angående medborgares i Finland rätt att vistas i eget land, att här fritt välja boningsort och att färdas från en ort till en annan; den i regeringsformens 8, 9 och 83 §§ förutsatta lagstiftning; yttrande-, församlings- och föreningsfrihetens utövning; förutsättningarna för och verkställande av husrannsakan; undantag från okränkbarheten av brev-, telegraf- och telefonhemligheten; sådana inskränkningar i finska medborgares allmänna rättigheter, som under krigstid eller uppror samt med avseende å personer i krigstjänst även annars äro nödvändiga; rätt till expropriation av egendom, med undantag av lagstiftning rörande expropriation för landskapet Ålands behov mot full ersättning;

2) flaggan och republikens vapen;

3) republikens förhållande till utländska makter; medborgares i annat land antagande till medborgare i Finland; pass, inflyttning till landet, utlänningars övervakande samt brottslingars utlämnande;

4) försvarsväsendet;

5) skatter och avgifter, vilka skola i republiken allmänneligen utgöras, med de i 21 § nämnda undantag;

6) grunderna för undervisningsväsendet;

7) grunderna för kommunal rösträtt;

8) familje-, arvs- och förmynderskapsrätt; handels-, växel - och sjörätt; annan privaträtt, dock icke jordlegorätt eller lagstiftning om idkande av jordbruk, fiske och andra näringar och yrken, med undantag av grunderna

för rätt att idka näring och yrke; alkohollagstiftningen; arbetarförsäkrings- och -skyddslagstiftningen; handelsregister; skiftesväsendet; strafflag; rättegångs- och utsokningsväsendet, verkställighet av domar och straff; lösdrivares behandling; allmän benådning;

9) landets allmänna statistik; mantals- och övriga allmänna befolkningslängder; emigration; det allmänna övervakandet av hälsovården samt bekämpande av epidemier och andra smittosamma sjukdomar;

10) statens ämbetsverk och allmänna inrättningsorganisation och verksamhet; ordningen för anställande i samt kompetensvillkoren för befordran till statstjänst ävensom statstjänstemännens rättigheter och skyldigheter;

11) sjöfarts-, lots- och fyrväsendet; lufttrafiken; järnvägsväsendet; tullar och tullväsendet samt tullens och handelns enhetliga ordnande; varuutbytets frihet; penningväsendet samt sedelutgivningsrätten; mått, mål och vikt; post-, telegraf- och telefonväsendet; vården om statsverkets egendom;

12) område, som är reglerat genom internationella fördrag;

13) område, vilket härintills icke av lagstiftningen förutsatts.

29 §.

Statsmyndigheternas ämbetsspråk i landskapet Åland är svenska. Angående finsktalande sakägares rätt att i egen sak, som av myndighet handlägges, använda sitt eget språk samt på detta språk utfå expedition, gälla vad i allmän språklag stadgas angående svensktalandes rätt i områden med finsk befolkningsmajoritet.

Lagen angående bringande i verkställighet av lagen om självstyrelse för Åland har Stora utskottet antagit i enlighet med Riksdagens beslut och får förtydla föreslå,

att Riksdagen måtte antaga sagda lag i enlighet med sitt tidigare beslut.

Därjämte har Stora utskottet beslutit förena sig om Grundlagsutskottets förslag,

att ovanstående lagar handläggas i den ordning 2 mom. 60 § i Lantdagsordningen föreskriver.

Helsingfors, den 26 april 1920.